

UGOVOR O VEZU: RADNJA ILI PROPUST TREĆE OSOBE KAO RAZLOG ZA OSLOBOĐENJE OD ODGOVORNOSTI MARINE

Trgovački sud u Zagrebu

Presuda br. P-915/2014 od 10. siječnja 2019.

Vijeće: Hrvoje Lukšić kao sudac pojedinac

Tužiteljica je korisnik veza i vlasnik jahte, tuženik je pružatelj usluge veza (marina), a predmet spora je zahtjev za naknadu štete zbog oštećenja jahte na vezu koja je na temelju ugovora o vezu bila smještena u marini tuženika. U postupku je utvrđeno da je do štetnog događaja došlo zbog popuštanja pramčanog veza na jahti koja se nalazila na vezu pored tužiteljici jahte, što je uzrokovalo direktan kontakt trupova dviju jahti, poprečno udaranje i uzdužno struganje trupova susjedne i tužiteljici jahte te druga opsežna oštećenja na jahti tužiteljice. Sud je odbio tužbeni zahtjev i zaključio da ne postoji odgovornosti marine za predmetni štetni događaj jer je utvrdio da je do štetnog događaja došlo krivnjom treće osobe, vlasnika susjedne jahte koji nije pravilno i sigurno vezao svoju jahtu. Istaknuo je da je dužnost korisnika veza privezati plovilo na pravilan i siguran način, opremiti plovilo bokobranima i konopima, a opremu i pripatke plovila pričvoriti na siguran način.

Tužiteljica kao korisnica veza podnijela je tužbu radi naknade štete protiv marine kao pružatelja usluge veza. U tužbi ističe da je s tuženikom (marinom) sklopila ugovor o vezu, te da je tijekom trajanja ugovora o vezu došlo do oštećenja njezine jahte M. na vezu. Navodi da je u trenutku oštećenja pored njezine jahte na susjednom vezu bila puno veća jahta S.D.M. te da je došlo do popuštanja pramčanog veza na toj jahti i padanja bokobrana u more, a susjedna jahta se cijelom svojom duljinom naslonila na njezinu jahtu. Ističe da je došlo do direktnog udaranja i struganja susjedne jahte o njezinu jahtu koja je bila vezana sukladno svim pravilima. U tužbi opisuje oštećenja koja su nastala na njezinoj jahti, a to je gubitak bokobrana, puknuće gelcoata zbog udarca susjednog broda, puknuće vjetrobranskog stakla od pleksiglasa, oštećenja trupa u vidu ogrebotina i uleknuća, kao i druga oštećenja. Tužiteljica je u tužbi navela da je popravak jahte izvršila u Izoli u specijaliziranom servisu, a popravak je ukupno iznosio 19.696,80 EUR. Tužiteljica smatra da je tuženik štetu na njezinoj jahti mogao spriječiti da je u čuvanju jahte primijenio minimalnu dužnu pažnju i poduzeo potrebne radnje radi zaštite tužiteljici jahte, odnosno da je tuženikova osnovna obveza kao

osobe koja je naplatno čuvala plovilo bila vratiti ga tužiteljici u stanju u kojem je ono primljeno na čuvanje. U tužbi je istaknula i da tuženik plovilo nije vratio u stanju u kojem ga je primio, te da se krivnja tuženika predmnijeva, a teret dokazuje o eventualnoj ekskulpaciji je na tuženiku.

U odgovoru na tužbu tuženik je osporio tužbeni zahtjev, istaknuo je prigovor nedostatka aktivne legitimacije i prigovor promašene pasivne legitimacije. Naveo je da se tužiteljica sa zahtjevom za naknadu štete obratila vlasniku susjedne jahte S.D.M. te s njime vodila pregovore o naknadi štete, a nakon što je visina štete procijenjena na iznos od 3.000,00 EUR, tužiteljica nije pristala na nagodbu.

Isto tako, tuženik je u odgovoru na tužbu naveo da je do predmetne pomorske nesreće došlo krivnjom treće osobe i to vlasnika susjedne jahte S.D.M., koji nije ispravno i sigurno vezao svoju jahtu. Uslijed toga je došlo do popuštanja čvora na mjestu priveza pramca jahte S.D.M. priveznim konopom. Također, nije pričvrstio opremu (pokrivalo) na siguran način, zbog čega se pokrivalo na jahti S.D.M. oslobodilo i udarilo u tužiteljčinu jahtu.

Među strankama u ovom postupku je sporno je li do štete na jahti tužiteljice došlo krivnjom tuženika ili treće osobe te postoje li razlozi koji isključuju krivnju tuženika za štetu, kao i visina štete na jahti tužiteljice.

Tijekom dokaznog postupka sud je izvršio uvid u dostavljenu dokumentaciju, saslušao svjedoke i tužiteljicu te proveo vještačenje po vještaku pomorske struke.

Sud je izvršio uvid u plovidbenu dozvolu od dana 21. ožujka 2011. godine i utvrdio da je tužiteljica vlasnica plovila za razonodu M., da ga je stekla temeljem kupoprodaje dana 3. ožujka 2011. godine, slijedom čega sud smatra da je prigovor nedostatka aktivne legitimacije na strani tužiteljice neosnovan u cijelosti.

Uvidom u Ugovor o korištenju veza u marini U. od dana 1. ožujka 2011. sud je utvrdio da je sklopljen za razdoblje od 1. ožujka 2011. do 29. veljače 2012. Temeljem ugovora tuženik se obvezao dati tužiteljici na uporabu vez u marini U. za njezinu jahtu. Ugovoreno je da se za vrijeme trajanja ugovora tuženik obvezuje čuvati plovilo u marini i vršiti nadzor nad konopima za privez koji su u vlasništvu tužiteljice (vlasnika plovila). Na temelju ugovora tužiteljica je obvezna plovilo opremiti u skladu s propisima, a posebice protupožarnim aparatima, dobrim konopima i bokobranima. Također, ugovorom o vezu je određeno da vlasnik snosi punu odgovornost za štetu prouzročenu svojim plovilom trećim osobama i imovini trećih osoba, te da je isključena odgovornost marine (tuženika) za štete na plovilima uslijed krivnje trećih osoba.

Uvidom u korespondenciju između tužiteljice i osiguravatelja tuženika povodom tužiteljčinog zahtjeva za naknadu štete, sud je utvrdio da je zahtjev za

naknadu štete otklonjen s obrazloženjem da ne postoji obveza za naknadu štete po polici osiguranja iz razloga što ne postoji odgovornosti marine (tuženika) za nastalu štetu jer je šteta nastala krivnjom treće osobe. Osiguravatelj smatra da je marina postupala kao dobar domaćin, budući da su zaposlenici marine, uočivši da postoji mogućnost da šteta nastane, uklonili pokrivalo s plovila S.D.M., opremili povilo dodatnim bokobranima, te čim su prilike dozvoljavale (nevrijeme se smirilo) premjestili plovilo S. D. M. na drugi vez, a tužiteljica je o tome obaviještena 22. studenog 2013.

Uvidom u predračun od dana 1. lipnja 2012., koji je dostavila tužiteljica, sud je utvrdio da se predračun odnosi na popravak jahte u iznosu od 19.696,80 EUR, međutim tužiteljica nije dostavila dokaz da je izvršen popravak u skladu s predračunom, te da je za popravak platila iznos koji tužbom potražuje.

Iz iskaza svjedoka B. G. proizlazi da je uslijed jakog vjetera i nevremena došlo do oštećenja tužiteljičine jahte M. od strane susjednog polovila S.D.M. U svom iskazu opisao je mehanizam nastanka oštećenja tužiteljičine jahte. Istaknuo da je došlo do pucanja cerade na susjednom plovilu koja se podigla te naslonila na tužiteljičinu jahtu M., te pucanja bokobrana između dva plovila. Iz osobnog opažanja mu je poznato da nije došlo do pucanja vezova, da su jedno i drugo plovilo bili vezani u skladu s pravilima struke. Naglasio je da tuženik nema pravo određivati vlasnicima brodova kakvu će vrstu cerade postaviti, kao i da vlasnici brodova imaju obvezu osigurati bokobrane. Objasnio je i da u slučaju najave jačeg nevremena djelatnici marine kontroliraju vezove, te ukoliko je potrebno nešto popraviti to i učine. Sud je prihvatio iskaz ovog svjedoka kao istinit i logičan.

Iz iskaza svjedoka V. L. proizlazi da je zaposlenik marine (tuženoga) te da je bio osobno prisutan u trenutku nezgode. Iskazao je da je do nezgode došlo jer su bokobrani (bokoštutnici) između dva plovila puknuli - eksplodirali, a plovila su se dotaknula te je došlo do ogrebotina na tužiteljičinoj jahti. Osobno mu je poznato da su s broda S.D.M. djelatnici marine skinuli ceradu i na taj način spriječili daljnje udaranje u tužiteljičinu jahtu, te da su skinuli bokobrane sa susjednih brodova i stavili ih između ta dva borda da se više ne sudaraju. Istaknuo je da nikakve štete na infrastrukturi marine nije bilo, kao i da prilikom nastanka štetnog događaja nije došlo do puknuća veza, a niti do odvezivanja plovila s veza. Prilikom donošenja odluke sud je iskaz saslušanog svjedoka ocijenio neposredno uvjerljivim i prihvaćao ga kao valjan dokaz jer ne proturječi ostalim izvedenim dokazima.

Tužiteljica je u iskazu opisivala oštećenja svoje jahte, te govorila o radnjama poduzetim radi popravka oštećenja. Kontaktirala je vlasnika susjednog plovila i utvrdila da je vlasnik tog broda Nijemac, da ne govori hrvatski i da smatra da nije kriv za štetu na tužiteljičinoj jahti.

Svjedok P. L. je u svom iskazu naveo da je nakon dolaska u marinu utvrdio kakva su bila oštećenja na jahti tužiteljice, kontaktirao je g. L. (zaposlenika marine), a na recepciji je zatražio podatak o vlasništvu broda koji je bio pored tužiteljice jahte. Kontaktirao je vlasnika susjedne jahte, koji mu je dostavio kopiju police osiguranja za svoj brod. Procjenitelj je sastavio izvještaj te je sastavljena ponuda. Iskazao je da je tužiteljica kontaktirala osiguravajuće društvo jer je ponuda bila na njemačkom jeziku i da ona govori njemački jezik, ali da se ne sjeća na koji iznos je bila ponuda. Prilikom donošenja odluke sud je iskaz saslušanog svjedoka ocijenio neposredno uvjerljivim i prihvatio ga kao valjani dokaz, jer ne proturječi ostalim izvedenim dokazima, kao ni dokumentaciji koja je dostavljena u spis.

Sud je konstatirao da iz iskaza tužiteljice i svjedoka proizlazi da je tužiteljica imala saznanje tko je vlasnik jahte S.D.M., kod kojeg osiguravajućeg društva je osigurana, broj police osiguranja, te da je postojao kontakt između tužiteljice i osiguravajućeg društva kod kojeg je jahta S.D.M. bila osigurana za vrijeme šetnog događaja, kao i da je bila dostavljena pouka radi naknade štete. Slijedom toga, sud je prihvatio kao istinit navod tuženika iz odgovora na tužbu da se tužiteljica obratila osiguravajućem društvu, kao i da je bila sačinjena ponuda za naknadu štete, a koja nikako ne bi bila sačinjena da se nije smatralo da je jahta S.D.M. uzročnik šetnog događaja.

Vještak je u svom nalazu i mišljenju naveo da je međusobni sudarani kontakt ostvaren između desne bočne strane trupa jahte tužiteljice M. i lijeve bočne strane trupa jahte S.D.M. Kontakt je bio višestruk i sastojao se od poprečnih udara i uzdužnih struganja odgovarajućih površina trupova predmetnih jahti. Do sudaranja dviju jahti došlo je zbog popuštanja pramčanog veza na susjednoj jahti S.D.M. Nakon popuštanja pramčanog veza, jahta S.D.M. se s puno većom silom od uobičajene naslonila na tužiteljčinu jahtu M., a to je uzrokovalo pucanje i otpadanje bokobrana, direktni kontakt trupovima dviju jahti i oštećenja boka jahte M. Vještak je u svom nalazu i mišljenju utvrdio da je do puknuća pleksiglas vjetrobranskog stakla na jahti tužiteljice M. došlo isključivo udarom cerade koja se uslijed vjetra otrgnula s jahte S.D.M. Takve cerade trebaju biti adekvatno pričvršćene na način da se pri naletu snažnog vjetra neće ni odvezati niti osloboditi i na taj način oštetiti susjedne brodove. Za to je isključivo zadužen vlasnik jahte S.D.S., tako da je isti isključivo i odgovoran za nastalu štetu na pleksiglas prozorima jahte tužiteljice M.

Sud je prihvatio nalaz i mišljenje sudskog vještaka u dijelu u kojem je vještak iskazao o sudionicima šetnog događaja i mehanizmu nastanka štete, iz razloga što smatra da je logičan, te sačinjen u skladu s pravilima struke. Nalaz i mišljenje vještaka sud je prihvatio i u pogledu dinamike i uzroka štete, obzirom

da je vještak sačinio nalaz na temelju dokumentacije koja se nalazila u spisu, a nije prihvatio dio nalaza i mišljenja u kojem se vještak upuštao u pravnu ocjenu odgovornosti za štetu, kao i ocjenu odgovornosti tuženika i djelatnika tuženika.

Sud smatra da među strankama nije sporno da su sklopile ugovor o vezu, koji je po svojoj pravnoj prirodi pisani ugovor o ostavi, kojim se tuženik kao ostavoprimalac obvezao primiti jahtu tužitelja, čuvati je i vratiti istom kada ovaj to bude tražio. Odredbom čl. 725. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 35/05 u daljnjem tekstu ZOO) određeno je da se ugovorom o ostavi obvezuje ostavoprimalac da primi stvar od ostavodavca, da je čuva i da je vrati kada je ovaj bude zatražio, odnosno odredbom čl. 727. ZOO-a propisano je da je dužan stvari čuvati kao svoje vlastite, inače odgovara za štetu, pa čak i za slučajnu propast ili slučajno oštećenje, kao i obavijestiti ostavodavca o svim opasnostima koje prijete oštećenju stvari.

Sud u obrazloženju presude tumači i svrhu ugovora o ostavi. Svrha je ugovora o ostavi čuvanje stvari i ostavoprimalac je obvezan poduzeti sve radnje koje su potrebne da se čuvana stvar vrati ostavodavcu u stanju u kojemu je primljena, time da glede pozornosti koju ostavoprimalac mora pokloniti čuvanju stvari zakonodavac čini razliku prema tome čuva li ostavoprimalac stvar uz naknadu ili bez nje. U ovom slučaju naknada je ugovorena.

Obzirom da se radi o naplatnoj ostavi, sud smatra da je ostavoprimalac dužan čuvati stvar kao dobar gospodarstvenik, odnosno dobar domaćin. To znači da se od ostavoprimalca zahtijeva ona pozornost koja se pri čuvanju stvari može zahtijevati od svakog dobrog gospodarstvenika *in abstracto*. Sud se pozvao i na odredbu čl. 10. ZOO-a kojom je određeno da je sudionik u obveznom odnosu dužan u ispunjavanju svoje obveze postupati s pažnjom koja se u pravnom prometu zahtijeva u odgovarajućoj vrsti obveznih odnosa (pažnja dobrog gospodarstvenika, odnosno pažnja dobrog domaćina), time da je sudionik u obveznom odnosu dužan u ispunjavanju obveze iz svoje profesionalne djelatnosti postupati s povećanom pažnjom, prema pravilima struke i običajima (pažnja dobrog stručnjaka).

Nakon provedenog postupka i ocjene svih izvedenih dokaza, sud smatra da je do predmetne pomorske nesreće i oštećenja plovila tužiteljice došlo krivnjom treće osobe i to vlasnika jahte S.D.M., koji nije ispravno i sigurno vezao svoje plovilo, uslijed čega je došlo do popuštanja čvora na mjestu priveza pramca jahte S.D.M. priveznim konopom. Također, vlasnik jahte S.D.M. nije pričvrstio opremu (pokrivalo) na siguran način, zbog čega se pokrivalo na jahti S.D.M. oslobodilo i udarilo u tužiteljičinu jahtu M. Sud je utvrdio da je do puknuća pleksiglas vjetrobranskog stakla na jahti tužiteljice M. došlo isključivo udarom cerade koja se uslijed vjetra otrgnula s jahte S.D.M. Slijedom toga, sud smatra da je tužbeni

zahtjev neosnovan u cijelosti, pa je odbio tužbeni zahtjev iz razloga što ne postoji odgovornost marine za predmetni štetni događaj.

Isto tako, sud smatra da su djelatnici tuženika, u okolnostima toga štetnog događaja, učinili sve što se s obzirom na vremenske prilike moglo učiniti. Bokove jahte M. i S.D.M osigurali su dodatnim bokobranima, te uklonili pokrivalo s jahte S.D.M, čime su spriječili nastanak daljnje štete, odnosno doprinijeli umanjenju štete koja je nastala isključivo krivnjom treće osobe. Sud je u obrazloženju svoje odluke istaknuo da je dužnost vlasnika privezati plovilo na pravilan i siguran način, opremiti plovilo dostatnim i ispravnim bokobranima, a opremu i pripatke plovila privezati i pričvrstiti na siguran način, pa je očito da ne postoji odgovornost tuženika za predmetni štetni događaj.

O troškovima parničnog postupka sud je odlučio na temelju odredbe čl. 154. st. 1. ZPP-a. Parnični trošak odnosi se na trošak zastupanja po tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, budući da je tuženika zastupao odvjetnik, a sastoji se od troška sastava, odgovora na tužbu i podneska kojim se tuženik očitovao na nalaz i mišljenje vještaka, trošak sudjelovanja na pet ročišta, uvećano za troškove PDV-a.

Dr. sc. Vesna Skorupan Wolff, znanstveni savjetnik u trajnom zvanju
Jadranski zavod Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb

Summary:

**CONTRACT OF BERTH: THIRD PARTY'S ACT OR FAILURE TO ACT –
RELEASE FROM LIABILITY**

Commercial Court of Zagreb
P-915/2014, 10 January 2019

The marina shall not be held responsible and shall not be liable for any damage incurred by the vessel or any of the vessel's parts or equipment in the case of any third party's act or failure to act. The user of the berth shall be required to ensure that the vessel is moored at a safe distance from the pier, that the vessel is provided with side and stern fenders, and that stern mooring lines are provided and maintained for the vessel.